

© L. VERSCHOREN

Eerherstel voor populierenteelt

De populier heeft de perceptie tegen. Waar de bomen geroid worden, wordt een heraanplant met populier afgeraden of zelfs gewoon verboden. Nochtans heeft de populier tal van troeven, zowel naar economisch nut als natuurwaarden. Een besef dat gelukkig steeds meer ingang vindt.

Lucien Verschoren,
voorzitter Vlaamse boomtelers

Bos+, de Bosgroep, het Regionaal Landschap en andere partners sloegen de handen in elkaar in het Leader-project 'Populier van Hier.' Doel was het imago van de populier op te krikken, via sensibilisering van overheden, grondgebruikers, toeristen ...

De populierenteelt kende vorige eeuw een grote waardering. Als landschapsplant, maar ook als nutsboom voor het leveren van klompen, timmerhout, enzovoort. Tot in de jaren '70, '80 en '90 werden er honderdduizenden poten geplant. Maar de makkelijke invoer van allerlei houtsoorten uit tropische wouden en enkele ziekten zoals populierenroest lieten het aantal geplante populieren instorten tot slecht enkele duizenden de voorbije jaren. Bestaande kaprijpe populierenbossen van 30 en 40 jaar oud worden geroid, en niet altijd meer herbebest. Als gevolg hiervan zijn er in Vlaanderen en Nederland nog maar enkele populierenkwekers meer over.

Zelfs de inheemse en al lang in onze gebieden aanwezige zwarte populier, de ratelpopulier en de grauwe abeel hebben de perceptie tegen. Onterecht, zo blijkt.

Veel voordelen

De populier heeft immers voordelen voor mens en omgeving, al zijn ze misschien nog onvoldoende bekend. Wist je dat de populier de verzuring van de bodem tegengaat? De bladeren van de populier brengen immers kalk in de humuslaag. De snelle groei van de populier maakt het mogelijk om op enkele jaren een bosklimaat te realiseren en is ook interessant voor de bodemontwikkeling.

Natuurwaarden

De gunstige effecten van de populier op de natuur hoeven niet te verbazen. Onze cultuurpopulieren zijn nakomelingen van onze vroegere inheemse soorten en hebben dus vergelijkbare natuurwaarden. Populieren worden in de praktijk meestal in een ruim plantverband geplaatst, meestal 8 op 8 meter. Dat ruime plantverband geeft veel ruimte voor tussenbeplanting (onderetage), en dus voor een hoge biodiversiteit. Populieren kunnen eventueel in een later stadium wijken voor de trager groeiende blijvers. Voor de landbouw kunnen populieren ingeschakeld worden in een

systeem van agroforestry, of doen ze dienst als windscherm of verstrekker van schaduw.

In de strijd tegen klimaatsverandering is de populier een bondgenoot. Eén volwassen populier van 45 jaar heeft in zijn leven circa 46,5 ton CO₂ opgenomen. Omgerekend gaat het om ongeveer 900 kg CO₂ per m³ hout.

Houtproductie

Die opslag in hout geeft op zijn beurt veel mogelijkheden voor hoogwaardige toepassingen. De productiviteit van populierenbossen is groot. Slechts circa drie procent van de bossen zijn ingenomen door populieren, maar ze leveren wel meer dan 30% van het geproduceerde hout op. Wanneer dit hout in de bouw wordt gebruikt, legt dit CO₂ voor veel jaren vast en is dit heel duurzaam voor ons klimaat.

Grote belevingswaarde

De sterren staan gunstig voor een herwaardering van de populier. Wandelaars vragen ruimte en bossen als gezonde ontspanning, zeker in lockdowntijden. Culturele aspecten mogen zeker niet vergeten worden. Deze sociale waarden en het vormgevend karakter naar het landschap door de hoge rechte stammen bepalen mee de erfgoedwaarde van een boom, minstens evenveel dan de subjectieve waardering van deze of gene boomsoort.

Regelgevend kader

Het regelgevend kader volgt echter nog onvoldoende. Bij een aantal kapvergunningen verbiedt ANB de heraanplant met populier, zelfs op privégronden. In sommige gevallen (VEN, Natura 2000) ligt dat verbod ook wettelijk vast. En terwijl oude cultuurpopulieren zoals de Blauwe van Eksaarde en Marilandica zelfs bij natuurverenigingen stilaan opnieuw weer in de gratie vallen, blijven recentere, snelgroeiende klonen als Muur, Oudenberg, Vesten en Remus in het verdomhoekje. Nochtans zijn het evengoed Euro-Amerikaanse kruisingen.

Makkelijker te planten

De initiatiefnemers achter het 'Populier van Hier'-project hebben enkele duidelijke beleidsnota's voorbereid om het tij te keren. Zo pleiten ze voor waardering voor de houtproductie met de heropstart van onderzoek naar nieuwe cultivars voor hoogwaardig gebruik van het hout. Bomenrijen, kleine bosjes en houtkanten moeten beter beschermd worden, met toezicht op heraanplant. In VEN of Natura 2000-gebieden moet de mogelijkheid gecreëerd worden om (makkelijker) populieren te gebruiken bij heraanplant.

Ook in de ruimtelijke ordening kan er meer aandacht besteed worden aan bomerijen en kleine bosjes. In een voorstel van de Vlaamse regering worden subsidies voor populierenaanplant weer mogelijk gemaakt. Hopelijk geeft de combinatie van een faciliterend regelgevend kader met een hogere sensibilisering weer de plek aan de populier die hij verdient. Onze boomtelers zijn alvast bereid hiervoor het beste plantgoed te telen. ■

Beringse mijnsite wint Europese Green Cities award

De stad Beringen heeft de Europese Green Cities award gewonnen. Daarmee wordt het beloond voor de inspanningen om de openbare ruimte te vergroenen. Beringen nam het in de internationale finale op tegen vijf projecten uit vijf andere landen: Nederland, Frankrijk, Bulgarije, Denemarken en Duitsland.

Aan de internationale wedstrijd gingen telkens nationale wedstrijden in de verschillende landen vooraf. Beringen slaagde erin om haar industrieel erfgoed als mijnstad in een toeristisch recreatieproject een nieuwe bestemming te geven. De groene buitenruimte zorgde voor een gezonde woonomgeving, populair winkelvastgoed, recreatie, klimaatadaptatie en andere belangrijke waarden. De jury noemde dit project een voorbeeld voor Europa.

De prijs is een initiatief van Green Cities for a Sustainable Europe, dat die vergroening van steden wil versnellen. Ook AVBS zette hier mee zijn schouders onder. In het vervolgtraject 'More Green Cities for Europe', dat loopt van 2021 tot 2023 bundelen 13 EU-landen de krachten, waaronder opnieuw ons land via AVBS.

Er komt onder meer een zakboek over het juiste gebruik van boomkwekerijproducten in openbaar groen, optimalisatie van ecosystemendiensten voor openbaar groen, nieuwe technieken en voorbeeldprojecten. ■